

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate, de
Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non
Dissertationem Theologicam de Probabilitate

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. II. Solvuntur objectiones

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78232)

Etore p. quest. 7. art. 6. Intantum aliquid est bonum, inquantum est appetibile, & terminus motus appetitus: Sed media ut talia terminant secundum quid, sive aliquo modo motum appetitus, finis verò simpliciter & ultimò eum terminat: Ergo media gaudent bonitate intrinseca, diminuta, & secundum quid; finis verò simpliciter, & absolutè bonus est. Major patet. Minorem verò declarat D. Thomas exemplò motus corporalis: *Terminatur autem (inquit) motus corporis naturæ simpliciter quidem ad ultimum; secundum quid autè etiam ad medium, per quod utitur ad ultimum quod terminat motum, & dicitur aliquid terminans motum, inquantum aliquam partem motus terminat.*

... Sic ergo in motu appetitus, id quod est appetibile, terminans motum appetitus, secundum quid, ut medietas per quod tenditur in aliud, vocatur utile; id autem quod appetitur ut ultimum, terminans totaliter motum appetitus, sicut quadam res in quam per se appetitus tendit, vocatur honestum, quia honestum dicitur quod per se desideratur.

§. II.

Solvuntur objectiones.

OBJICIUNT in primis Adversarii plura Aristotelis & D. Thomæ testimonia, in quibus rationem & nomen boni soli fini attribuunt, bonamque cum fine converti saepe asserunt.

Verum facile responderetur, eos loqui de bono simpliciter & absolutè; illud enim cum fine coincidit, & cum illo convertitur, non autem de bono ut sic, & prout abstrahit à bono simpliciter & secundum quid; à primario & secundario, absoluto & respectivo: sic enim ratio boni non solum fini, sed etiam mediis intrinsecè conuenit, ac de illis prædicatur.

Instant Adversarii, & adducunt aliqua Divi Thomæ loca, in quibus ait media non appeti propter aliquam bonitatem in eis existentem.

Sed hæc etiam facile solvuntur, dicendo S. Doctorem his locis non negare mediis omnem bonitatem intrinsecam, sed solum primariam & absolutam, quæ est propria finis. Unde quando ait p. quest. 7. art. 6. ad 2. *Utilia non habere in se unde desiderantur*, sensus est, non habere unde desiderantur propter se, & sistendo in se, quamvis habeant intrinsecam bonitatem & appetibilitatem propter aliud, ut denotant verba subsequenta, *sed desiderantur ut sunt ducentia in alterum.* Similiter cum qu. 21. de verit. art. 1. dicit quod *ratio appetibilitatis ejus quod est ad finem, est finis*, loquitur de appetibilitate, quæ constituit rationem omnino formalem & motivam appetitus, cujusmodi est sola bonitas finis: non excludit tamen aliam intrinsecam appetibilitatem, per quam media secundariò & dependentè à fine terminent suo modo appetitum, ut patet ex locis suprâ relatis.

URGEBIS: D. Thomas suprâ qu. 1. art. 1. probat omnes actiones humanas esse propter finem, ex eo quod finis sit objectum voluntatis: At si finis non esset objectum illius adæquatum, sed primarium solum & principale, hic discursus non valeret; cum omnes actus alicujus potentie non tendant in ejus objectum primarium & principale, sed aliqui versentur circa objectum duntaxat secundarium & minus principale: Ergo juxta principia doctrinæ D. Thomæ, finis est objectum totale & adæquatum voluntatis; subinde

Tom. III.

que ille solus est intrinsecè & formaliter bonus, media verò denominativè solum & extrinsecè.

Respondeo concessa Majori, negando Minorem: ut enim discursus D. Thomæ sit legitimus, sufficit quod ratio formalis *sub qua*, seu objectum formale quò adæquatum voluntatis, sit finis, licet media pertineant ad objectum secundarium illius, subindeq; gaudeant bonitate intrinseca: nam ex hoc rectè inferitur omnes actus humanos dependere à fine, sicut à motivo & ratione *sub qua*. Sicut licet colores pertineant ad objectum formale terminativum visus, quia tamen lux est ratio formalis *sub qua* adæquata illius, & colores non habent vim immutandi visum, nisi dependentè à luce, benè colligitur omnia quæ videntur, videri mediante luce. Quo exemplo utitur S. Doctor hic art. 2. ad 2. ubi docet media se habere respectu finis, sicut colores respectu lucis: colores autem habent visibilitatem intrinsecam, dependentem tamen à luce, ut ab objecto motivo & ratione *sub qua*: Ergo pariter media, ratione proportionis & coaptationis quam habent cum fine, gaudent bonitate intrinseca, licet imperfecta ac diminuta, & à bonitate finis, ut à causa motiva dependente, eiq; subordinata.

OBJICIENS secundò: Tota ratio medii consistit in tendentia & relatione ad finem: At relativa, ut talia, nullam dicunt bonitatem aut perfectionem, ut in tractatu de Trinitate ostendimus: Ergo media ut talia, nullam habent in se bonitatem.

Disp. 3. art. 5.

Respondeo, media ut sic, esse relativa transcendentalia, non prædicamentalia; licet enim fundent relationem prædicamentalem, non tamen propria eorum ratio in illa consistit, sed in eo quod ipsam fundat: quamvis autem ratio prædicamentalis secundum rationem *ad* non exprimat perfectionem, ut diximus loco citato, ratio tamen transcendentalis potest ipsam importare. Et ratio discriminis sumitur ex utriusq; relationis natura: nam prædicamentalis est purus respectus ad aliud tanquam ad purum terminum, in quo proinde nulla convenientia neque ad subiectum, neq; ad ipsum terminum, neque ad appetitum importatur; & ita ex nullo capite perfectionem vel bonitatem explicat: transcendentalis verò, quamvis ratio nuncupetur, revera est forma absoluta; & licet ordine tur ad aliquid extrinsecum, aut ab illo dependeat, non tamen est purus respectus, sed dicit vel influxum in terminum, vel proportionem & commensurationem cum eo, vel participationem ab ipso, vel alias similes rationes, quæ convenientiâ & appetibilitatem importare possunt.

OBJICIENS tertio: Movere & allicere voluntatem, est propria causalitas finis, ut docent Philosophi 2. Physicorum: Ergo nequit convenire mediis, nec subinde bonitas intrinseca.

Respondeo causalitatem finis, secundum quod à mediis distinguitur, non esse utcumque movere & allicere voluntatem, sed movere illam primariò, & propter se: media autem quamvis habeant vim intrinsecam movendi, non tamen primariò & propter se, sed secundariò & propter finem, ac dependentè & participativè ab illo.

§. III.

Corollaria ex dictis.

EX dictis colligitur primò, bonum analogicè convenire fini & mediis, non solum analogicè